

УДК 811.161.2:81'42

ББК 81.2 Ук

ЛЕКСИЧНИЙ ПОВТОР ЯК СКЛАДНИК СТРАТЕГІЧНО-ТАКТИЧНОЇ ВЗАЄМОДІЇ ПЕРСОНАЖІВ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ МАЛОЇ ПРОЗИ

В. М. Фінів

*Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника;
м. Івано-Франківськ, вул. Шевченка, 57;
тел. +380 (342) 59-60-08; e-mail: kaf.lit@ukr.net*

У статті визначено роль повторних номінацій у формуванні та реалізації стратегічно-тактичного персонажного наративу, окреслено погляди мовознавців на інтерпретацію понять “лексичний повтор”, “комунікативна стратегія”, “комунікативна тактика”.

Ключові слова: “лексичний повтор”, “комунікативна стратегія”, “комунікативна тактика”, “комунікативний шум”.

Сучасна антропозорієнтована лінгвістика характеризується парадигмальністю дослідження мовних явищ і акцентує увагу вчених на комунікативно-когнітивно-прагматичному аспекті. Вагомими у цьому ключі є праці, присвячені аналізу комунікації, особливостям декодування тексту, вичленовуванню його прагматичних компонентів (Абрамович С. [1], Кашкін В. [11], Криницька О. [13], Передон Н. [18], Печко Н. [19], Романов О. [20], Формановська Н. [23], Чікарьова М. [1], Янко Т. [25]). Незважаючи на це, проблема «Персонажна комунікація в художньому тексті і засоби її експлікування» належним чином не висвітлена, тому дослідження тексту, зокрема малої прози крізь призму репрезентації персонажної комунікативно-стратегічної взаємодії, у якій важливу роль виконує лексичний повтор, є актуальним.

Мета нашої роботи – розкрити роль повтору лексем як релевантного засобу вираження комунікативних стратегій і тактик персонажів сучасної української малої прози. Мета втілюється через виконання таких основних завдань:

- розкрити поняття лексичного повтору, комунікативних стратегій і тактик, розглянути різноаспектні підходи до їх інтерпретації;
- дослідити характер функціонування повтору лексем при реалізації стратегічно-тактичної взаємодії персонажів.

Матеріалом дослідження обрано тексти сучасної української малої прози (твори Н. Гуменюк, Б. Жолдака, В. Даниленка, Л. Денисенко, І. Керницького, Є. Концевича, М. Малюка, Я. Мельника, Г. Пагутяк), що становлять важливий пласт сучасного українського художнього

дискурсу і характеризуються амбівалентністю естетичних орієнтацій, альтернативним самовираженням та авангардними рисами. Попереднє обстеження матеріалу дає змогу висловити припущення, що лексичний повтор, який, на перший погляд, є засобом створення надмірності, нагромадження та деталізації, саме у зразках малої прози (новелах, оповіданнях, етюдах) є релевантним експлікатором втілення персонажних комунікативних стратегій і тактик. Тому підхід до аналізу лексичного повтору у проекції на персонажну комунікацію є виправданим і важливим.

Лексичний повтор як багатогранне та різнофункційне явище інтерпретують як:

- конструктивний елемент діалогу (Шведова Н. [24]);
- засіб створення ритмомелодики (ритму і ретардації) у малій прозі (Жагалак І. [8]), її ідейно-формальної ритмізації (Абрамович С., Чікарьова М. [1]);
- засіб формування художнього увиразнення, експресивізації, характеристики особи, емотивної семантики (Мельник Л. [15], Смолинюк О. [21], Безпечний І. [2]);
- засіб мовної маніпуляції (Туліна Л. [15]);
- реалізатор комунікативних стратегій і тактик мовців (Боднар Р. [3]).

Розглянемо детальніше визначення такої мовно-виражальної величини, як **повтор**: це стилістична фігура, що утворюється спеціальним накопиченням елементів певного типу в одному вислові [2, 117]. Повтор (реприза) – дублювання мовцем час від часу слова (слів, фрази), що нагадують про основну проблему і служать засобом ідейно-формальної ритмізації [1, 455].

Смолинюк О. вважає лексичний повтор стабільним експресивним засобом міжфразового зв'язку, що виконує текстотвірну функцію. Він створює певне напруження, передає емоційний стан мовця, підсилює функцію повідомлення, дозволяє виділити основні слова та фрази, підкреслити основну думку, звернути на неї увагу інших співбесідників, підвищити емоційність висловлення [21, 274].

Повторною номінацією називаємо вже раніше означені денотат і особу, предмет, дію і якість [6, 94-102].

Проектуючи дослідження редулькованих номінацій на комунікативно-прагматичну площину, І. Соколова зауважує, що повтор має вплив на реалізацію прагматико-комунікативної настанови мовця, і пропонує дослідження повтору на фоно-морфологічному та лексико-синтаксичному рівнях, а також як ізоморфного явища у міжривневій взаємодії [22].

Для розв'язання задекларованих завдань важливим є підхід до інтерпретації повтору лексем у діалогічному мовленні. З такого пог-

ляду, **повторна** – це побудована за правилами розмовного мовлення друга і тому синтаксично несамостійна репліка, що входить у складне утворення (діалогічну єдність), має своєю основою елементи словесної будови першої репліки та підпорядковується її формі [24, 283].

Варто зауважити, що аналіз особливостей функціонування лексичного повтору у діалогічному мовленні засвідчив одну суттєву різницю між повтором власної репліки і репліки співрозмовника. Тоді як кількаразове повторення якоїсь частини власного висловлення спрямоване на підвищення ефективності висловлення, повтор слів із репліки співрозмовника часто є вираженням емоційної незгоди, що супроводжується емоційними модальними конотаціями (здивування, обурення, іронія тощо) [21, 274].

У ситуації мовленнєвої інтеракції повтор лексем виокремлюється в одному висловленні, у різних висловленнях одного комунікативного ходу та у висловленнях різних учасників комунікативної взаємодії [4, 117].

Бачимо, що повторні номінації функціонують як вагомні складники діалогічних єдностей, домінанти стратегічно-тактичної взаємодії комунікантів. Тому розглянемо детальніше трактування мовознавцями мовленнєвих стратегій і тактик. Комунікативні стратегії (КС) інтерпретують як:

- каталізатор семантико-прагматичної прогресії тексту (Криницька О. [13]);
- тип комунікативної поведінки, що співвідноситься з адресантно-адресатними інтенціями (Кашкін В. [11], Романов О. [20]);
- прогностичне уявлення послідовності мовленнєвих вчинків (Волкова О. [18]).

Частина мовознавців сходиться на співвіднесенні КС і комунікативної тактики (КТ) як роду і виду, частини і цілого, причому розглядають КТ як сукупність практичних ходів, лінії мовленнєвої поведінки в реальному процесі мовленнєвої взаємодії [20, 88], конкретне мовленнєве втілення стратегії.

Зупинимось детальніше на деяких дефініціях поняття «комунікативна стратегія». **КС** – це частина комунікативної поведінки чи комунікативної взаємодії, у якій серія різних вербальних і невербальних засобів використовується для досягнення визначеної комунікативної цілі [11]. Схоже визначення подає і Романов О., на думку якого, КС – це тип поведінки одного з партнерів у ситуації діалогічного спілкування, який зумовлюється і співвідноситься з планом досягнення глобальної і локальних комунікативних цілей у рамках типового сценарію функціонально-семантичної репрезентації інтеракційного типу [20, 88].

Підхід до визначення стратегій Т. Янко ґрунтується на теоріях актуального членування і комунікативної структури висловлення: «Ко-

мунікативна стратегія адресанта складається з вибору комунікативних намірів, розподілу квантів інформації на комунікативні складники і вибору порядку чергування комунікативних складників у реченні» [25, 34].

Дещо по-іншому підходить до трактування КС Печко Н.: КС – когнітивна модель побудови дискурсу у відповідності з інтендованими мовленнєвими намірами [19, 478].

Володіння комунікативними стратегіями і тактиками входить у прагматичну компетенцію адресанта: чим компетентніший він у мові й мовленні, у застосуванні правил і постулатів спілкування, тим різноманітніші і гнучкіші його стратегії і тактики і тим успішніше він досягає своїх цілей [23, 72].

Таким чином, **КС** розуміємо як підготовлене чи ситуативно зумовлене комунікативне завдання, спрямоване на розгортання комунікації шляхом взаємодії чи конфронтації з адресатом.

КТ – це конкретний мовленнєвий вчинок, спрямований на втілення комунікативної стратегії мовця на певному етапі комунікативної взаємодії.

Розглянемо детальніше особливості вербалізації КС і КТ повтором лексем: «– *Тому що це і є Сергій.* / *Вона зблідла.* / – *Сергій? Сергій?.. Це не той.* / – *Не той?* / – *Ні.*» (с. 44, «Провідниця», Л. Денисенко) [10]. Ініціальна комунікативна стратегія героїні (Ірини) – застерегти провідницю від неприємних спогадів – руйнується стратегічною лінією комунікативного партнера (провідниці). Повтор лексеми «*Сергій? Сергій?*», який супроводжується власною відповіддю-запереченням «*Це не той*», з ретроспективним потенціалом (провідниця згадала чоловіка) маркує експліцитну комунікативну стратегію запиту. Важливим показником як стратегічної лінії застереження, так і ретроспекції є невербаліка, зміна фізіологічного стану героїні – «*вона зблідла*», а отже, ці спогади для неї і досі важливі; репліка-стимул справила очікуваний перлокутивний ефект. Афективний повтор у репліці-реакції «*Не той?*» експлікує стратегічні вектори здивування і перепитування (оскільки є дублюванням самовідповіді провідниці). Варто зауважити, що формальна взаємодія персонажів у річищі «питання-відповідь» динамізує текст у плані його розгортання, забезпечує рух наративних ліній. Репліка-стимул зазвичай містить тему висловлення, а репліка-реакція – рему. Таким чином, при рецепції художнього тексту відбувається нашарування рематичних компонентів, тотожне виокремленій з погляду структури складників КС із суперпозицією реми [13, 381].

Розглянемо інший приклад: «*А він, відсторонюючись далі, вигукнув зненацька, мов плесканкою плеснув: – П'ять п'ятірок ... / І відразу ж спохватившись, знову вдарив тим вигуком, як у долоні: – П'ять п'ятірок, це й п'ятірка транспортних – і голубка твоя. Хіба не варта?!.. / – Варта, варта, – не торгувався я, прагнути запопасти її в*

свої руки чи хоч би дотику з нею...» (с. 101, «Голубко моя сиза...», Є. Концевич) [5]. Лексичний поняттєвий повтор «**П'ять п'ятірок**» у поданому сегменті тексту екстраполює персонажну КТ констатації із маніпулятивним зарядом. Послаблений контроль комунікативних дій покупця детермінує напластування комунікативних тактик продавця: прямої відповіді («**п'ять п'ятірок**»), заохочення («*і голубка твоя*»), риторичного запиту («*хіба не варта?!*»). Декодування адресантом інтенційного вектора спричинює бажаний перлокутивний ефект – продавець розуміє, наскільки бажаною для чоловіка є голубка («*прагнучи запопасти її в свої руки чи хоч би дотику з нею*»). Повтор лексем «**варта, варта**» маркує тактичну лінію адресата – явної згоди зі співрозмовником.

Уже усталеною у мовознавстві є диференціація КС на комунікативні стратегії коопераційного та конфронтаційного типів. Як показує матеріал дослідження, повтор лексем частіше маніфестує кооперативні установки учасників спілкування. Проілюструємо сказане: «*Все буде добре, – сказала мати. – Не переживай, синку.*» «*Я не переживаю.*» «*Ти тільки не переживай*» – повторив луною батько». (с. 13, «Алюмінієва ложка», Я. Мельник) [15]. Персонажі як детермінатори розвитку сюжету, а отже, семантико-композиційної прогресії тексту, втілюють однополюсну комунікативну стратегію прохання, що реалізується дис-тантним повтором-імперативом «**не переживай**». Для кращого розуміння комунікативної ситуації подамо ширший контекст: перебуваючи на екскурсії, син відлучається від групи і зустрічається зі своїми батьками, проте герой розуміє, що батьки давно померли і спілкування з ними – візія. Зустріч триватиме доти, доки син не спитає про батьківську смерть.

Розглянемо приклад, де лексичний повтор стає виразником конфронтаційного типу спілкування: «– **Відчини!** – *кричав Лука. – Відчини!!! / Любка відчинила. Він схопив її за руку, рвучко шарпнув до себе. / – Ти... /.../ – Це через тебе все! Через тебе! І через неї, через оцю сво... / – Через кого? – Любка ледь стримувала нервові цокотіння. / – Через твою вовчицю! Я знаю – ти спеціально привела її з лісу і приручила. Спеціально! Певно, довго блукала хащами, поки знайшла і викрала вовчєня у вовків. Ти ще тоді задумала... Відьма! Наврочиця! А потім послала на наше весілля. Знала, що Гелька тяжка. Авжеж, знала, бо усеньке село про те говорило...*» Перебіг інтеракції персонажів позначений рядом конфліктних вузлів, детермінованих: інтродуктивною тональністю адресанта («*кричав Лука*»), амбівалентністю лакунарного заповнення (Лука гадає, що усі біди його сім'ї через Любку, не беручи до уваги те, що він сам покинув її з дочкою напризволяще), незбігом фонових знань та пресупозицій («*Вона згадала, як стояла отак на колінах перед ним. Як плакала, а потім вила, вила, вила... А він пішов. Наступної ночі блукала біля його хати, хотіла*

пустити її з димом. Але його там уже не було – ночував у Положевці»; Луці ж власний вчинок видавався цілком прийнятним), конситуативними умовами комунікації (Лука одружений, Любця – самотня). Стартером вираження першого етапу конфлікту стає підвищена тональність голосу Луки, лексичний повтор імператива «**відчини!**» із зазначеним видом тональності експлікує КТ наказу. Комунікативну структуру адресанта (Луки) кваліфікуємо як двовекторну: потенційна інтенція адресанта загалом конформаційна (попросити знахарку про допомогу), проте обрані КТ – конфронтаційного типу. Зупинимося на них детальніше: збудником комунікативного шуму, окрім тональності, є й паралінгвальні засоби («*Він схопив її за руку, рвучко шарпнув до себе*», «*...але за хвилину знову підійшов впритул до Любки*»), які виступають консистуентами агресивної налаштованості стратега, індикатором конфронтації. Повтор лексем «**через тебе**» сприяє втіленню КТ звинувачення (а отже, стратегічна лінія і далі спрямована на конфлікт). Дистантний лексичний повтор «**Спеціально!**» у наступній діалогічній єдності, актуалізуючи увагу реципієнта, знову ідентифікує КТ звинувачення. Окрім того, емоційно-сміслового палітра художнього діалогу, часткова монологічність, дискредитація адресата сприяють розвиткові нових етапів конфлікту. КТ самозапевнення, реалізована повтором ретросемантичної лексеми «**знала**» динамізує розгортання конфронтації. Порівняймо: «*А тепер... Тепер... жінка в гарячці метається. А син... Син не перестає кричати. / – Чий син? / – Мій син! Мій!!! / – А-а-а, в тебе народився син... – Любка враз ніби зів'яла. – У тебе син... Син... / – Ти насрала – ти й спасай. Усе тепер у твої руках. Допоможи! Тільки ти можеш... Твоя тітка багатьох спасла, а ти ж неїна послідовниця... / – Спасла... багатьох... А мою дівчинку... Нашу дівчинку... Не змогла... Хіба це справедливо? Справедливо це?! / Тепер Любці стало душно. / – Все у Божій волі, – видушив із себе Лука. / – То хай і з вами буде Божя воля. Чого ти від мене хочеш? / – Ні-ні, не відмовляйся. Я... Прости! Чи покарай... Мене... Але сина... / Він упав перед нею на коліна./ Вона згадала, як стояла отак на колінах перед ним. ... / ... – Не піду! Не можу! – сказала Любка. / Лука не підвівся з колін. Плечі його пересмикувалися від здавленого ридання. / – Лю...лю...люб... **Лю-бцю! Любонько...**» (с. 20-22, «Вовчиця», Н. Гуменюк) [7]. Тактичний злам і повернення до запрограмованої раніше інтенції маркує повтор лексем «**тепер... Тепер**» та «**син... Син**» (Лука ніби пригадує, яка справжня мета його приходу до Любці). Стратегічно-тактичний наратив Любці глибоко інтровертний із зарядом самозаглиблення. Порівняймо: «*Спасла... багатьох... А мою дівчинку... Нашу дівчинку... Не змогла... Хіба це справедливо? Справедливо це?!*». Дії Луки («*Він упав перед нею на коліна ... Лука не підвівся з колін. Плечі його пересмикувалися від здавленого ридання*»), апеляція до почуттів і спогадів героїні («–*

Лю...лю...люб... Лю-бцю! Любонько!!!) ведуть до зсуву семантико-прагматичного вектора висловлення героїні в бік послаблення категоричності – пересилуючи себе, вона йде до суперниці (“Вона здвинулася. Мовчки одягнулася, взяла гумові чоботи, взяла кілька вузликів із зіллям і вийшла у передсвітанкову темінь.”).

Наведемо ще приклад, де лексичний повтор – релевантний засіб вираження конфронтації: «– Тебе од смерті спасли? Спасли. Гроші тобі платять? Платять. Мало тобі?» (с. 266, «Заручник імперіалізму», Б. Жолдак) [16]. Тема-рематична єдність ініціальної репліки побудована на неконгруентній для КС констатації формі «питання-відповідь». Лексичні повтори «спасли? Спасли», «платять? Платять» у поданому сегменті сприяють втіленню названої вище стратегії. Фокус уваги мовців позначений вектором ретроспекції. Іntenційний заряд комуніканта-стратега апіорі деструктивний, спроектований на конфронтацію.

Інколи повтор лексем сприяє двовекторній експлікації персонажних КС: експліцитній та латентній. Розглянемо сказане на прикладі: «Грицько пошкріб потилицю. Що з чоловіком вдієш? Золоті руки мав... / – Біда, – сказав Грицько. – Біда. / Вулицю мали зносити, а на її місці будували багатоповерхові кам'яниці. Тому господарі плюнули на все: не фарбували вікон, не латали парканів. Псів, либонь, залишать тут, аби по паркетах не талпали. / – Біда, – зітхнув Гриць, і серце в нього защемило, бо чув, що насувається чорна хвороба.» (с. 336-337, «Потрапити в сад», Г. Пагутяк) [17]. Перерваний мовленнєвий акт Грицька є лаконічною мікромоделлю його КС констатації факту, експлікованої на зовнішньому (експліцитному) та глибинному (імпліцитному) рівнях. З одного боку, контактний двократний повтор лексеми «біда» маркує враження Грицька від побаченої картини, з іншого ж – персонаж відчуває наближення епілептичного приступу, передчуття якого втілюється за допомогою використання дистантного повтору названої лексеми.

Розглянемо ще приклади, де частковий комунікативний шум на когнітивно-інтерпретаційному рівні спричинений напластуванням семантично тотожних лексичних номінацій: «А в нас сьогодні другий план. – Петро мені. – Ганна перманент робитиме» – «Що, що?» – «Завивку, он що». (с. 321, «Галіфе з єврейського базару», М. Малюк) [16], «– Для мене, – розповідала потім письменниця, – це був, як тут кажуть, сюрпрайс, несподіванка...» (с. 613, «Миляні баньки», І. Керницький) [12]. Повтор лексем «перманент... завивку» у першому сегменті тексту М. Малюка – маніфестант комунікативної субстратегії самопрезентації (самопозиціонування мовця як статусно вищого від адресата), реалізованої фреймовою структурою вивищення власного «я». Для кращого розуміння звернемось до сюжету: демонстрація вищого статусу Петра, пов'язана із життям у місті, позначається

використанням лексеми іншомовного походження «*перманент*», яка, справджуючи очікування стратега, втілює бажаний перлокутивний ефект. Окрім того, реципієнт наштовхується на нерозуміння (лексичний повтор «*що, що?*» – репрезентант КТ перепитування). Проілюстрована у другому прикладі комунікативна субстратегія самопрезентації реалізується як конформаційна. Оскільки не збігаються концептосистеми комунікантів, адресант як домінуючий фактор розгортання КС прагне до солідаризації з адресатом. Лексичний контактний повтор «*стюрпрайс, несподіванка*» у такому випадку є одним з ефективних прийомів фреймування вказаної ситуації.

Матеріал дослідження дає підстави стверджувати: повтор лексем, ужитий в адресантно-адресатному персонажному континуумі, є вузловою категорією для експлікування мовленнєвих стратегій і тактик, виступає скріпою мотиваційно-ретроспективних та тематично-рематичних зв'язків. Семантико-прагматичний діапазон лексичного повтору реалізує перспективний потенціал для текстової еволюції, а сума прагматичних векторів комунікативних ходів персонажів, ідентифікованих унаслідок аналізу повтору лексем як засобу їх вираження, виявляє як конфронтаційні, так і конформаційні комунікативні стратегії і релевантний набір тактик, необхідний для їх втілення.

Література

1. Абрамович С. Мовленнєва комунікація / С. Абрамович, М. Чікарьова. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 472 с.
2. Безпечний І. Поетична синтакса: [повтор, інверсія, анафора] / І. Безпечний // Теорія літератури: підручник. – К., : Смолоскип, 2009. – С. 111-145.
3. Беляев Д. Повтор в текстової структурі Ви Henrede / Д. Беляев // Вісник Чернівецького університету: зб. наук. пр. – Чернівці, 2005. – №267. – С. 117-127.
4. Боднар Р. Повтор у спонтанній комунікації підлітків / Р. Боднар // Науковий вісник Чернівецького університету: зб. наук. пр. – Чернівці, 2005. – №267. – С. 117-127.
5. Вечера на 12 персон: Житомирська прозова школа / упоряд., передм., літ. ред. В. Даниленка. – К.: Генеза, 1997. – 544 с.
6. Гак В. Высказывание и ситуація / В. Гак / Проблемы структурной лингвистики. – М.: Наука, 1973. – С. 22-31.
7. Гуменюк Н. Коханий волоцюга: збірка оповідань / Н. Гуменюк; передм. Г. Вдовиченко. – Х.: Книжковий клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2014. – 224 с.
8. Жагальяк І. Повтор як принцип ритмотворчості оповідань Марка Вовчка / І. Жагальяк // «Покутська трійця» в загальноукраїнському літературному процесі кін. XIX – поч.. XX ст.: зб. наук. пр. – Івано-Франківськ, 2006. – С. 183-192.

9. Даниленко В. Сон із дзьоба стрижа: Оповідання / В. Даниленко. – Львів: ЛА «Піраміда», 2007. – 384 с.
10. Денисенко Л. Калейдоскоп часу / Л. Денисенко. – Х.: Книжковий клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2013. – 320 с.
11. Кашкин В. Введение в теорию коммуникации: учеб. пособие / В. Кашкин. – Воронеж: Изд-во ВГТУ, 2000. – 175 с.
12. Керницький І. Король стрільців / І. Керницький. – Львів: Априорі, 2012. – 632 с.
13. Криницька О. Мовленнєві маркери комунікативних стратегій як засоби кодування й реконструкції художнього дискурсу / О. Криницька // Вісник Прикарпатського університету. Серія: Філологія (літературознавство). – Івано-Франківськ, 2008. – Вип. XVII-XVIII. – С. 232-239.
14. Мельник Л. Повтор як засіб зображення трагічного у збірці В. Стуса «Палімсести» / Л. Мельник // Диво Слово. – 2010. – №9. – С. 44-47.
15. Мельник Я. Телефонуй мені, говори зі мною. Оповідання, повісті, роман (серія «Бібліотека «ЛітАкценту») / Я. Мельник. – К.: Темпора, 2012. – 224 с.
16. Опудало: Українська прозова сатира, гумор, іронія 80-90-х років ХХ століття / упоряд., передм., літ. ред. В. Даниленка. – К.: Генеза, 1997. – 384 с.
17. Пагутяк Г. Захід сонця в Урожі. Романи, повісті, оповідання та новели; Друге вид., переробл. і доп. / Г. Пагутяк. – Львів: ЛА «Піраміда», 2007. – 368 с.
18. Передон Н. Вербальне втілення основних стратегій і тактик, що застосовуються в комунікативній ситуації «примирення» / Н. Передон // Семантика мови і тексту: матеріали XI Міжнародної наукової конференції (26-28 верес. 2012 р., м. Івано-Франківськ). – Івано-Франківськ, 2012. – С. 469-471.
19. Печко Н. Прагматичне непорозуміння в англійськомовному просторі / Н. Печко // Семантика мови і тексту: матеріали XI Міжнародної наукової конференції (26-28 верес. 2012 р., м. Івано-Франківськ). – Івано-Франківськ, 2012. – С. 468-470.
20. Романов А. Прагматические особенности перформативных высказываний / А. Романов // Прагматика и семантика синтаксических единиц. – Калинин: КГУ, 1984. – С. 86-92.
21. Смолинюк О. Специфіка повторів в емоційному мовленні / О.І. Смолинюк // Слов'янський вісник: зб. наук. пр.. – Рівне, 2007. – Вип. 7. – С. 271-274.
22. Соколова І. Прагматико-комунікативні характеристики категорії повтору в текстах-анонсах : автореф. дис. на здобуття наук. ст. канд. філол. наук: спец. 10.02.04 - «германські мови» / І.В. Соколова. – Х., 2002. – 19 с.
23. Формановская Н. Речевое общение: коммуникативно-прагматический поход / Н. Формановская. – М.: Русский язык, 2002. – 216 с.

24. Шведова Н. О. Очерки по синтаксису русской разговорной речи / Н. Шведова. – М.: Издательство АПН СССР, 1960. – 377 с.
25. Янко Т. О понятиях коомунікативна структура и коммуникативная стратегия / Т. Янко // Вопросы языкознания. – 1999. – №4. – С. 28-56.

*Стаття надійшла до редакційної колегії 9.12.2014 р.
Рекомендовано до друку д.ф.н., професором Голянич М.І.,
к.ф.н., доцентом Стефурак Р.І.*

**LEXICAL REPETITION AS A COMPONENT
OF STRATEGIC-TACTICAL INTERACTIONS
OF CHARACTERS OF UKRAINIAN SMALL PROSE**

V. M. Finiv

*Vasyl Stefanyk National Precarpathian University;
76018, Ivano-Frankivsk, Shevchenko str., 57;
ph. +380 (342) 59-60-08*

In the article it is established the role of the repeated nominations in the development and implementation of strategic-tactical narrative of character, it is also outlined here views of the linguists about the interpretation of concepts “lexical repetition”, “communicative strategy”, “communicative tactics”.

Key words: *“lexical repetition”, “communicative strategy”, “communicative tactics”, “communicative noise”.*